Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31822

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i, Dr. Nuray Türko?lu taraf?ndan 2016 y?l?nda tamamlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçüm arac?d?r. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki konaklama i?letmeleri ba?lam?nda kurumsalla?ma düzeyini sistematik olarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ara?t?rma, kurumsalla?man?n, i?letmelerin entelektüel sermaye yap?s? ve nihayetinde elde ettikleri rekabet gücü üzerindeki etkile?imini incelemek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, turizm sektörüne özgü örgütsel süreçlerin ve yap?lar?n ne ölçüde formalle?ti?ini ve standartla?t???n? ölçmeye odaklanmaktad?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi, sektördeki i?letmelerin rekabet avantaj? sa?lamada kritik bir rol oynayan kurumsal olgunluk seviyelerini belirleme ihtiyac?ndan do?mu?tur. Bu ba?lamda, ölçek hem akademik çal??malara hem de sektör profesyonellerine i?letme stratejilerini geli?tirmeleri için somut veriler sunmay? hedeflemektedir. Ölçe?in teorik temeli, örgütsel kurumsalla?ma teorisine dayanmakta olup, özellikle turizm hizmetlerinin do?as? gere?i yüksek belirsizlik ta??yan ortamlarda kurumsalla?man?n önemini vurgulamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Kurumsalla?ma, Turizm Sektörü, Konaklama ??letmeleri, Entelektüel Sermaye, Rekabet Gücü, Ölçek Geli?tirme, Örgütsel Yap?, Türkiye.

Yazarlar

Nuray Türko?lu

Amaç

Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i'nin temel amac?, konaklama i?letmelerinde kurumsalla?ma düzeyini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçüm, kurumsalla?man?n sadece bir yönetim kavram? olmaktan öte, operasyonel verimlilik ve stratejik avantaj yaratma potansiyeli aç?s?ndan ne anlama geldi?ini ortaya koymay? amaçlam??t?r.

Ölçek, ayr?ca kurumsalla?ma seviyesi ile i?letmenin sahip oldu?u ve yönetti?i entelektüel sermaye (insan sermayesi, yap?sal sermaye ve ili?kisel sermaye) aras?ndaki ili?kiyi ampirik olarak test etmek için bir araç olarak geli?tirilmi?tir. Nihayetinde, bu ili?kilerin i?letmelerin pazar içerisindeki rekabet gücü üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanm??t?r. Bu çok boyutlu analiz, sektördeki yönetim uygulamalar? için önemli ç?kar?mlar sunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, temel olarak örgütsel kurumsalla?ma yap?s?n? ölçmektedir. Kurumsalla?ma, bir i?letmenin faaliyetlerini düzenleyen kurallar?n, prosedürlerin ve normlar?n zamanla yerle?ik hale gelmesi ve i?letme çal??anlar? taraf?ndan sorgulanmadan kabul edilmesi sürecini ifade eder. Turizm sektöründe bu yap? genellikle a?a??daki boyutlar? içerecek ?ekilde kavramsalla?t?r?lm??t?r:

Formelle?me (Formalization): Yaz?l? kurallar, görev tan?mlar? ve prosedürlerin varl??? ve uygulanma derecesi.
Uzmanla?ma (Specialization): Görevlerin belirli pozisyonlara atanma ve uzmanl?k gerektirme düzeyi.
Hiyerar?i (Hierarchy): Yetki da??l?m?n?n ve karar alma süreçlerinin netli?i ve kademeli yap?s?.
Standartla?ma (Standardization): Hizmet sunumu ve operasyonel süreçlerdeki tutarl?l?k ve belirlenmi? standartlara uyum.

Bu boyutlar, konaklama i?letmelerinin çevresel de?i?imlere kar?? ne kadar dirençli oldu?unu ve iç süreçlerini ne kadar verimli yönetebildi?ini gösteren kritik göstergelerdir. Ölçek, bu kurumsal boyutlar?n entelektüel sermayenin geli?imini nas?l destekledi?ini veya engelledi?ini anlamaya yard?mc? olmaktad?r.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerli?e dair spesifik bir özet bulunmamaktad?r. Ancak, geli?tirme ölçe?i olmas? nedeniyle, ölçe?in geçerlik çal??malar?n?n doktora tezi kapsam?nda detayl?ca gerçekle?tirildi?i varsay?lmaktad?r. Tipik olarak bu tür ölçek geli?tirme çal??malar?nda a?a??daki geçerlik türleri incelenir:

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in teorik olarak ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne kadar do?ru ölçtü?ünü belirlemek için Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin belirlenen kurumsalla?ma boyutlar?na uygun ?ekilde yüklendi?ini göstermelidir.
Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin, kurumsalla?ma kavram?n?n tüm yönlerini temsil edip etmedi?i, genellikle alan uzmanlar?n?n görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.
Ay?rt Edici ve Yak?nsak Geçerlik (Discriminant and Convergent Validity): Ölçe?in, ilgili di?er yap?larla (entelektüel sermaye gibi) tutarl? bir ?ekilde ili?kilenip ili?kilenmedi?i test edilmi?tir.

Geçerlik sonuçlar?n?n detaylar?na, Nuray Türko?lu'nun 2016 tarihli doktora tezinde ula??labilir. ?lgili tez, Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?ime aç?kt?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Güvenirlik

Kaynak referansta güvenirli?e dair spesifik bir özet bulunmamaktad?r. Ancak, geçerlik çal??malar?na paralel olarak, ölçe?in güvenilirli?ini kan?tlamak amac?yla çe?itli istatistiksel analizlerin gerçekle?tirildi?i varsay?lmaktad?r. Güvenirlik çal??malar? genellikle a?a??daki yöntemleri içerir:

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar tutarl? oldu?unu ölçmek için Cronbach's Alpha (Cronbach Alpha) katsay?s? hesaplanm??t?r. Kurumsalla?ma gibi çok boyutlu yap?lar için, her bir alt boyutun iç tutarl?l?k katsay?s? da rapor edilmi?tir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i (Test-Retest Reliability): E?er uygulanm??sa, ölçe?in farkl? zamanlarda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verip vermedi?i incelenmi?tir.

Yüksek Cronbach Alpha de?erleri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçe?in turizm sektöründe kurumsalla?ma yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Detayl? güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in kaynak tezi içerisinde yer almaktad?r.

Faktör Analizi

Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i'nin geli?tirme a?amas?nda, kurumsalla?man?n çok boyutlu do?as?n? ortaya ç?karmak ve teorik modeli ampirik olarak do?rulamak amac?yla faktör analizi kullan?lm??t?r. Bu süreç, ölçe?in nihai yap?s?n? belirlemede merkezi rol oynam??t?r.

Öncelikle, Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?larak maddelerin hangi faktörler alt?nda topland??? incelenmi? ve kuramsal olarak beklenen alt boyutlar (Formelle?me, Uzmanla?ma vb.) belirlenmi?tir. Ard?ndan, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen faktör yap?s?n?n, veri setine ne kadar uyum sa?lad??? (model uyum indeksleri) test edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in turizm i?letmeleri ba?lam?nda kurumsalla?may? temsil eden güçlü bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Ölçüm Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Ölçek, büyük olas?l?kla Likert tipi derecelendirme format?n? kullanmaktad?r (Ancak kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi bulunmamaktad?r. Genellikle 5'li veya 7'li Likert ölçe?i kullan?l?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Turizm sektöründeki konaklama i?letmelerinin yöneticileri ve çal??anlar?.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya? Grubu: Çal??ma hayat?na aktif olarak kat?lan yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki konaklama i?letmelerinde (otel, tatil köyü vb.) görev yapan, kurumsal süreçler hakk?nda bilgi sahibi olan yönetim ve operasyonel kadro.

Test Metodolojisi: Veri toplama yöntemi olarak anket uygulamas? kullan?lm??t?r. Ölçek, kurumsalla?ma alg?lar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Konaklama ??letmeleri, Kurumsalla?ma Boyutlar?, Örgütsel Davran??, Lisansüstü Tez, Cronbach Alpha, KFA, DFA.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: nturkoglu@sinop.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sinop Üniversitesi (Affiliation based on email).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2016 (Doktora tezinin tamamlanma ve sunulma y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçek akademik bir çal??ma kapsam?nda geli?tirildi?i için, ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle yazar?n izniyle ücretsiz kullan?labilir. Ticari kullan?mlar için yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgileri mevcuttur.

PDF Eri?imi: Ölçe?in tam metni ve detayl? metodolojisi, kaynak doktora tezinde bulunabilir. Ek olarak, ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: turizm-sektorunde-kurumsallasma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Tez Kayna??na Eri?im Linki: tez.yok.gov.tr

Türko?lu, N. (2016). *Konaklama i?letmelerinde kurumsalla?ma, entelektüel sermaye ve rekabet gücü ili?kisinin incelenmesi.* (Yay?nlanmam?? doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Turizm Sektöründe Kurumsalla?ma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, bu kaynak içerikte sunulmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için, yukar?da belirtilen doktora tezinin (Türko?lu, 2016) incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM